

■ ΑΠΟΨΕΙΣ ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στέργιος Δέλλας

Μηχ. Υπολογιστών, Υπ. Διδάκτορας
ΠΤΔΕ
Αλεξανδρούπολη
sdellas@eled.duth.gr

Γεράσιμος Κέκκερης

Αναπληρωτής Καθηγητής
ΠΤΔΕ
Αλεξανδρούπολη
kekkeris@eled.duth.gr

Περίληψη

Ένα βασικό ζήτημα που τίθεται στην πορεία ένταξης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην εκπαίδευση είναι η αναγκαιότητα της ευαισθητοποίησης του μαθητή σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας. Η αναγκαιότητα αυτή αναδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει ο εκπαιδευτικός στο σχεδιασμό αλλά και στην εφαρμογή δράσεων ενημέρωσης για τους κινδύνους που συνοδεύουν τη χρήση του διαδικτύου, καθώς και για τους τρόπους αντιμετώπισής τους. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα ενός μέρους της έρευνας που πραγματοποιήσαμε για να διερευνήσουμε τις απόψεις εκπαιδευτικών που διορίστηκαν το φθινόπωρο του 2005 στους νομούς Έβρου, Ροδόπης και Ξάνθης σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου.

Λέξεις Κλειδιά

νεοδιόριστοι εκπαιδευτικοί, ερωτηματολόγιο, ασφαλής χρήση του διαδικτύου.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ασφαλής χρήση του διαδικτύου απασχολεί έντονα το διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο και έχει κινητοποιήσει κρατικούς και επιστημονικούς φορείς προς την κατεύθυνση της επίλυσής του. Η Ευρωπαϊκή ένωση από το 1996 ξεκίνησε την προσπάθεια ανάπτυξης ενός πανευρωπαϊκού δικτύου πληροφόρησης και εκπαίδευσης σχετικά με την ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου. Συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπόνησε προγράμματα δράσεων συνειδητοποίησης και πληροφόρησης που αφορούν γονείς, εκπαιδευτικούς, κυβερνητικούς φορείς και τη βιομηχανία που αναπτύσσεται σε σχέση με το διαδίκτυο (ΕΚ, 1999). Η Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου υιοθέτησε έκθεση σχετικά με την πρόταση απόφασης που αφορά την καθιέρωση πολυετούς κοινοτικού προγράμματος

για την προαγωγή μιας ασφαλέστερης χρήσης του διαδικτύου (Safer Internet Plus) διάρκειας τεσσάρων ετών (2005-2008). Στόχος του νέου προγράμματος είναι να κινητοποιήσει πρωτοβουλίες στο δημόσιο, ιδιωτικό και εθελοντικό τομέα για την προετοιμασία μιας δραστηρικής εκστρατείας για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ασφαλούς χρήσης του διαδικτύου εστιάζοντας περισσότερο στους τελικούς χρήστες, δηλαδή τα παιδιά, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς (Συμβούλιο Τηλεπικοινωνιών Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2004). Στα πλαίσια αυτής της ευρωπαϊκής προσπάθειας, κρίνεται απαραίτητη η προσαρμογή της ελληνικής εκπαιδευτικής διαδικασίας στις απαιτήσεις της νέας εποχής και της κοινωνίας των πληροφοριών με την υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης για τους κινδύνους που συνοδεύουν τη χρήση του διαδικτύου, καθώς και για τους τρόπους αντιμετώπισής τους σε όλα τα στάδια του εκπαιδευτικού συστήματος (Κέκκερης & Δέλλας, 2003).

Σε κάθε περίπτωση οι μαθητές μπορεί να εκτεθούν σε πορνογραφικό υλικό, πολλές φορές με διαστροφικό περιεχόμενο, να έχουν πρόσβαση σε ιστοσελίδες βίαιας, ρατσιστικής και τρομοκρατικής θεματολογίας και σε ιστοσελίδες σατανιστικών και παραθρησκευτικών οργανώσεων (Reiser, 1998). Επίσης, μπορεί να λάβουν μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με ακατάλληλο περιεχόμενο, μηνύματα με ιούς με σκοπό την πρόκληση καταστροφών στους Η/Υ τους ή μηνύματα με σκοπό τον προσηλυτισμό ή ακόμα και την παρότρυνση σε αυτοκαταστροφικές ενέργειες, μπορεί να έρθουν σε επαφή με άτομα αμφιβόλου ηθικής και προθέσεων που μπορεί να τα βλάψουν ή ακόμα να ασκήσουν δράσεις διακίνησης ναρκωτικών και προϊόντων εγκλήματος, να επηρεαστούν από τις έμμεσες διαφημίσεις του διαδικτύου, να παραβούν το νόμο περί πνευματικών δικαιωμάτων, να εθιστούν στη χρήση του διαδικτύου κινδυνεύοντας να παραμελήσουν τις κοινωνικές τους δραστηριότητες και τις σχολικές τους υποχρεώσεις (Arflauer & Reiter, 2000). Επιπλέον, πολλά σχολεία επιχειρώντας να αξιοποιήσουν τις προσφερόμενες δυνατότητες του διαδικτύου, έχουν δημιουργήσει δικτυακούς τόπους προσφέροντας στους μαθητές, στους εκπαιδευτικούς και στους γονείς πολλαπλές υπηρεσίες. Το σχολείο θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικό όσον αφορά την προστασία ορισμένων συνταγματικών δικαιωμάτων, όπως η ελευθερία του λόγου, η πνευματική ιδιοκτησία και το προσωπικό απόρρητο μαθητών και εκπαιδευτικών (Koch, 1998). Οι κίνδυνοι που προκύπτουν είναι ότι σε αρκετές περιπτώσεις οι μαθητές αλλά και οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί συγχέουν συχνά το πόσο καλοσχεδιασμένη και ωραία είναι μια ιστοσελίδα με την αξιοπιστία της, και το σημαντικότερο, δεν γνωρίζουν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς ώστε να εφαρμόζουν ενσυνείδητα τους κανόνες του σχολείου αλλά και τους νόμους που έχουν θεσπιστεί από την πολιτεία (Thesmann & Oelbermann, 1997).

Ένα βασικό ζήτημα που τίθεται επομένως στα πλαίσια της εκπαιδευτικής πολιτικής της χώρας μας είναι η αναγκαιότητα της ευαισθητοποίησης του μαθητή αφενός σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας και αφετέρου για τις υπάρχουσες συνθήκες διαδικτυακών κινδύνων και μέσων προστασίας ώστε να αντιμετωπίζει το διαδίκτυο με την αναγκαία προσοχή. Η αναγκαιότητα αυτή αναδεικνύει επίσης τον κρίσιμο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει ο εκπαιδευτικός στο σχεδιασμό αλλά και στην εφαρμογή δράσεων ενημέρωσης για τους κινδύνους που συνοδεύουν τη χρήση του διαδικτύου, καθώς και για τους τρόπους αντιμετώπισης τους. Πολλές φορές, δεν αρκεί η βούληση του εκπαιδευτικού, αλλά απαιτούνται και οι ανάλογες γνώσεις, η κατάλληλη

δηλαδή κατάρτισή του τόσο σε τεχνικά όσο και σε θεωρητικά ζητήματα που αφορούν την ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Στην κατεύθυνση αυτή, η έρευνά μας πραγματοποιήθηκε για να διερευνηθούν οι απόψεις νεοδιόριστων εκπαιδευτικών σχετικά με την υπεύθυνη και ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Ακόμα, διερευνήθηκαν οι απόψεις των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών κατά φύλο και κατά κλάδο εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, μελετήθηκαν οι απόψεις των νεοδιόριστων καθηγητών πληροφορικής και οι απόψεις των εκπαιδευτικών των υπόλοιπων κλάδων εκτός της πληροφορικής, ώστε να διερευνηθεί κατά πόσο οι βασικές τους σπουδές επηρεάζουν τις απόψεις τους σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου.

Η ΜΕΛΕΤΗ

Το υλικό της έρευνας αποτέλεσαν 237 ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς στην περιφέρεια της Θράκης. Πιο συγκεκριμένα δόθηκε ερωτηματολόγιο σε 204 νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς Β'/θμιας και 33 Α'/θμιας εκπαίδευσης που διορίστηκαν το φθινόπωρο του 2005 στους νομούς Έβρου, Ροδόπης και Ξάνθης. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα είναι κατά το 61,6% (146) γυναίκες και κατά το 38,4% (91) άνδρες. Από το σύνολο των ερωτηθέντων το 19,5% (46) είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου. Ο αριθμός των ερωτήσεων ανήλθε στις 36 και με τις υποερωτήσεις έφτασε τις 54. Η στατιστική επεξεργασία των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από τα ερωτηματολόγια έγινε με το στατιστικό πακέτο SPSS (Μακράκης, 2005). Για την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν, χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση συχνοτήτων για μεταβλητές πολλαπλών απαντήσεων και για μεταβλητές μιας απάντησης.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα μέρους της έρευνας σε πίνακες στους οποίους φαίνονται οι απόλυτες συχνότητες και τα ποσοστά που αντιστοιχούν στην κάθε κατηγορία απαντήσεων.

Χρήση του διαδικτύου ως εργαλείο υποστήριξης στο διδακτικό έργο

Πίνακας 1. Χρήση του διαδικτύου ως εργαλείο υποστήριξης στο διδακτικό έργο.

	ΣΥΝΟΛΟ		ΦΥΛΟ				ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ			
	Συχνότητα		ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ		ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	
	(N=237)	%	(N=91)	%	(N=146)	%	(N=49)	%	(N=188)	%
Πάντοτε	20	8.4	13	14.3	7	4.8	16	32.65	4	2.13
Πολύ συχνά	46	19.4	28	30.8	18	12.3	25	51.02	21	11.17
Συχνά	54	22.8	16	17.6	38	26	7	14.29	47	25
Σπάνια	85	35.9	23	25.3	62	42.5	1	2.04	84	44.68
Ποτέ	31	13.1	11	12.1	20	13.7	0	0	31	16.49
Δεν απάντησε	1	0.4	0	0	1	0.7	0	0	1	0.53

Ως προς τη χρήση του διαδικτύου ως εργαλείου υποστήριξης στο διδακτικό έργο σχεδόν οι μισοί εκπαιδευτικοί του δείγματος επιλέγουν τις κατηγορίες *σπάνια* και *ποτέ* (49%) με περίπου έναν στους τρεις να επιλέγει την κατηγορία *σπάνια* (35,9%). Λίγο περισσότερο από το ένα τέταρτο του συνολικού δείγματος τοποθετείται στην κατηγορία *πάντοτε* και *πολύ συχνά* (27,8%). Εξετάζοντας τον παράγοντα φύλο, φαίνεται ότι λίγο λιγότεροι από τους μισούς άνδρες εκπαιδευτικούς τοποθετούνται στις κατηγορίες *πάντοτε* και *πολύ συχνά* (45,1%), με περίπου έναν στους τρεις να επιλέγουν τις κατηγορίες *σπάνια* και *ποτέ* (37,4%), ενώ στις γυναίκες εκπαιδευτικούς παρατηρείται ότι λίγο περισσότερες από τις μισές επιλέγουν τις κατηγορίες *σπάνια* και *ποτέ* (56,2%), με περίπου μία στις έξι να επιλέγουν τις κατηγορίες *πάντοτε* και *πολύ συχνά* (17,1%). Το μεγαλύτερο μέρος των ερωτώμενων εκπαιδευτικών του κλάδου της πληροφορικής τοποθετούνται στις κατηγορίες *πάντοτε* και *πολύ συχνά* (83,67%), ενώ πολύ περισσότεροι από τους μισούς εκπαιδευτικούς των υπόλοιπων κλάδων, εμφανίζονται να τοποθετούνται στις κατηγορίες *σπάνια* και *ποτέ* (61,17%).

Ασφαλής χρήση του διαδικτύου

Πίνακας 2. Πόσο ασφαλής πιστεύετε ότι είναι η χρήση του Διαδικτύου;

	ΣΥΝΟΛΟ		ΦΥΛΟ				ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ			
			ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ		ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ		ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	
	Συχνότητα (N=237)	Ποσοστό %	Συχνότητα (N=91)	Ποσοστό %	Συχνότητα (N=146)	Ποσοστό %	Συχνότητα (N=49)	Ποσοστό %	Συχνότητα (N=188)	Ποσοστό %
Πάρα πολύ	7	3	3	3.3	4	2,7	1	2.04	6	3.19
Πολύ	28	11.8	12	13.2	16	11	6	12.24	22	11.7
Αρκετά	119	50.2	41	45.1	78	53,4	21	42.86	98	52.13
Λίγο	62	26.2	25	27.5	37	25,3	17	34.69	45	23.94
Καθόλου	19	8	10	11	9	6,2	4	8.16	15	7.98
Δεν απάντησε	2	0.8	0	0	2	1,4	0	0	2	1.06

Σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου οι μισοί από τους ερωτώμενους εκπαιδευτικούς πιστεύουν ότι η χρήση του διαδικτύου είναι *αρκετά* ασφαλής (50,2%), ενώ λίγο περισσότεροι από το ένα τέταρτο τοποθετούνται στην κατηγορία *λίγο* ασφαλής (26,2%). Περίπου ένας στους τρεις εκπαιδευτικούς τοποθετείται στις κατηγορίες *λίγο* και *καθόλου* ασφαλής (34,2%), ενώ περίπου ένας στους επτά τοποθετείται στις κατηγορίες *πολύ* και *πάρα πολύ* ασφαλής (14,8%). Εξετάζοντας τον παράγοντα φύλο, φαίνεται ότι λίγο λιγότεροι από τους μισούς άνδρες εκπαιδευτικούς τοποθετούνται στην κατηγορία *αρκετά* ασφαλής (45,1%), με περίπου έναν στους τρεις να επιλέγουν τις κατηγορίες *λίγο* και *καθόλου* ασφαλής (38,5%), ενώ για τις γυναίκες εκπαιδευτικούς παρατηρείται λίγο περισσότερο από τις μισές να επιλέγουν την κατηγορία *αρκετά* ασφαλής (53,4%), με περίπου μία στις τρεις να επιλέγει τις κατηγορίες *λίγο* και *καθόλου* ασφαλής (31,6%). Όσον αφορά τους εκπαιδευτικούς του κλάδου της Πληροφορικής και των εκπαιδευτικών των υπόλοιπων κλάδων το μεγαλύτερο μέρος των ερωτώμενων τοποθετούνται στην κατηγορία *αρκετά* ασφαλής (42,86% και 52,13% αντιστοίχως). Λιγότεροι από τους μισούς εκπαι-

δευτικούς του κλάδου της Πληροφορικής τοποθετούνται στις κατηγορίες *λίγο* και *καθόλου ασφαλής* (42,85%), ενώ περίπου ένας στους τρεις εκπαιδευτικούς από τους υπόλοιπους κλάδους δηλώνει το ίδιο (31,92%).

Λόγοι για τις αμφιβολίες σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου

Πίνακας3. Πού στηρίζετε τυχόν αμφιβολίες σας σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου;

	ΣΥΝΟΛΟ		ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ		ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	
	Συχνότητα (N=237)	Ποσοστό %	Συχνότητα (N=49)	Ποσοστό %	Συχνότητα (N=188)	Ποσοστό %
Στην έλλειψη γνώσης σε θέματα ασφάλειας στο Διαδίκτυο	110	46,4	5	10.20	105	55.85
Σε προσωπική κακή εμπειρία	69	29,1	25	51.02	44	23.40
Στην ενημέρωση από τα ΜΜΕ	45	19	7	14.29	38	20.21
Σε εξειδικευμένες γνώσεις που διαθέτω σε θέματα ασφάλειας στο Διαδίκτυο	41	17,3	30	61.22	11	5.85
Στην ενημέρωση από το Υπουργείο Παιδείας	4	1,7	0	0	4	2.13

Από την ανάλυση των συνολικών απαντήσεων προκύπτει ότι λίγο λιγότεροι από τους μισούς ερωτώμενους δηλώνουν ότι οι αμφιβολίες που έχουν σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου οφείλονται στην *έλλειψη γνώσης σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας* (46,4%), ενώ λιγότεροι από το ένα τρίτο τοποθετούνται στην κατηγορία *προσωπική κακή εμπειρία* (29,1%). Λιγότεροι από ένας στους τέσσερις αποδίδουν τις αμφιβολίες τους στην *ενημέρωση από τα ΜΜΕ* και σε *εξειδικευμένες γνώσεις σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας* (19% και 17,3% αντιστοίχως). Μόλις το 1,7% αποδίδει τις αμφιβολίες για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου στην *ενημέρωση από το Υπουργείο Παιδείας*. Περισσότεροι από τους μισούς εκπαιδευτικούς του κλάδου της πληροφορικής αποδίδουν τις αμφιβολίες που έχουν σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου σε *εξειδικευμένες γνώσεις σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας* (61,22%), ενώ λίγο περισσότεροι από τους μισούς τοποθετούνται στην κατηγορία *προσωπική κακή εμπειρία* (51,02%). Όσο για τους εκπαιδευτικούς των υπόλοιπων κλάδων, περισσότεροι από τους μισούς εμφανίζονται να δηλώνουν ότι οι αμφιβολίες που έχουν σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου οφείλονται στην *έλλειψη γνώσης σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας* (55,85%), ενώ λιγότεροι από ένας στους τέσσερις αποδίδουν τις αμφιβολίες τους σε *προσωπική κακή εμπειρία* και στην *ενημέρωση από τα ΜΜΕ* (23,40% και 20,21% αντιστοίχως).

Γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση των ΤΠΕ

Από την ανάλυση των συνολικών απαντήσεων προκύπτει ότι περίπου δύο στους τρεις εκπαιδευτικούς πιστεύει ότι μέσα από τα μαθήματα που διδάχθηκε στο Πανεπιστήμιο δεν έχει αποκτήσει ικανοποιητικές γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση ΤΠΕ (64,56%), ενώ περίπου ένας στους τέσσερις εκπαιδευ-

τικούς πιστεύει το αντίθετο (23,21%). Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών του κλάδου της πληροφορικής πιστεύει ότι μέσα από τα μαθήματα που διδάχθηκε στο Πανεπιστήμιο έχει αποκτήσει ικανοποιητικές γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση ΤΠΕ (89,8%) ενώ περίπου τέσσερις στους πέντε εκπαιδευτικούς των υπόλοιπων κλάδων πιστεύουν το αντίθετο (78,72%).

Πίνακας 4. Πιστεύετε ότι μέσα από τα μαθήματα που διδαχθήκατε στο Πανεπιστήμιο αποκτήσατε ικανοποιητικές γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση ΤΠΕ;

	ΣΥΝΟΛΟ		ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ			
			ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ		ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	
	Συχνότητα (N=237)	Ποσοστό %	Συχνότητα (N=49)	Ποσοστό %	Συχνότητα (N=188)	Ποσοστό %
Ναι	55	23.21	44	89.8	11	5.85
Όχι	153	64.56	5	10.2	148	78.72
Δεν απάντησε	29	12.24	0	0	29	15.43

Ασφαλής χρήση του διαδικτύου και διδακτική πρακτική

Πίνακας 5. Θα σας ήταν χρήσιμο να είχατε περισσότερες πληροφορίες, σχέδια μαθημάτων, πηγές διδασκαλίας κλπ. σε θέματα ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου;

	Συχνότητα (N=237)	Ποσοστό %
Ναι	224	94.5
Όχι	6	2.5
Δεν Απάντησαν	7	3

Στον παραπάνω πίνακα είναι εμφανές ότι η πλειοψηφία των ερωτώμενων εκπαιδευτικών (94,5%) θεωρεί ότι θα του ήταν χρήσιμο να έχει περισσότερες πληροφορίες, σχέδια μαθημάτων πηγές διδασκαλίας κλπ σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Όπως αναφέρθηκε ήδη, τα τελευταία 10 χρόνια στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μέσα από προγράμματα που εκπόνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή γίνεται μια προσπάθεια ανάπτυξης πανευρωπαϊκών δικτύων πληροφόρησης και εκπαίδευσης σχετικά με την ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου. Επιδίωξη των προγραμμάτων αυτών είναι η ευαισθητοποίηση μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας. Όσον αφορά την ένταξη των ΤΠΕ στην ελληνική σχολική πραγματικότητα, οι περισσότερες σχολικές μονάδες εξοπλίστηκαν ή συνεχίζουν να εξοπλίζονται με εργαστήρια Πληροφορικής και να αποκτούν πρόσβαση στο διαδίκτυο. Από την ανάλυση του ερευνητικού υλικού αποτυπώθηκαν συγκεκριμένες τάσεις και προέκυψαν συμπεράσματα, τα οποία παρατίθενται στη συνέχεια.

- Καταγράφεται μία σημαντική τάση στο σύνολο των νεοδιορίστων εκπαιδευτικών στο να μη χρησιμοποιούν το διαδίκτυο ως εργαλείο υποστήριξης στο διδακτικό τους έργο. Όσον αφορά την επίδραση του φύλου, διαπιστώνουμε ότι η τάση αυτή είναι πιο έντονη στις γυναίκες εκπαιδευτικούς σε αντίθεση με τους άνδρες. Είναι εμφανής και αναμενόμενη η πολύ έντονη τάση χρήσης του διαδικτύου ως εργαλείου υποστήριξης στο διδακτικό έργο από τους εκπαιδευτικούς του κλάδου της πληροφορικής.
- Καταγράφεται μία έντονη τάση στο σύνολο των νεοδιορίστων εκπαιδευτικών στο να μη θεωρούν ασφαλή τη χρήση του διαδικτύου. Επίσης, τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες εκπαιδευτικοί, καθώς επίσης οι εκπαιδευτικοί του κλάδου της πληροφορικής και οι εκπαιδευτικοί των υπόλοιπων κλάδων δεν διαφοροποιούνται κατά πολύ από τη γενική αυτή τάση.
- Στο σύνολο των ερωτώμενων εκπαιδευτικών καταγράφεται έλλειψη γνώσης σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας με εξαίρεση τους εκπαιδευτικούς του κλάδου της πληροφορικής. Και στις δύο περιπτώσεις, πάντως, οι εκπαιδευτικοί, δεν αποδίδουν τις αμφιβολίες τους σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου στην ενημέρωση που έχουν από το ΥΠΕΠΘ.
- Το μεγαλύτερο μέρος των ερωτώμενων εκπαιδευτικών πιστεύει ότι μέσα από τα μαθήματα που διδάχθηκε στο Πανεπιστήμιο δεν έχει αποκτήσει ικανοποιητικές γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση ΤΠΕ. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών του κλάδου της πληροφορικής, όπως ήταν αναμενόμενο πιστεύει το αντίθετο.
- Καταγράφεται η επιθυμία της πλειοψηφίας των ερωτώμενων εκπαιδευτικών να έχουν περισσότερες πληροφορίες, σχέδια μαθημάτων πηγές διδασκαλίας κλπ. σε θέματα διαδικτυακής ασφάλειας

Επιχειρώντας μια συνολική εκτίμηση των απόψεων των εκπαιδευτικών, έτσι όπως αυτές παρουσιάστηκαν μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας διαφαίνεται η αναγκαιότητα της προσεκτικής σχεδίασης μιας επιμορφωτικής πολιτικής, με κεντρικούς άξονες την ενημέρωση, την παιδαγωγική κατάρτιση και την παροχή διδακτικού υλικού σχετικά με την ασφαλή χρήση του διαδικτύου. Η διδασκαλία της ασφαλούς χρήσης του διαδικτύου στο σχολείο περνά μέσα από τη σχέση που έχει ο εκπαιδευτικός με το αντικείμενο της διδασκαλίας και τους μαθητές του. Ο εκπαιδευτικός σήμερα, εκτός από την ακαδημαϊκή του παιδεία, είναι αναγκαίο να έχει συγκροτημένη παιδαγωγική κατάρτιση. Μια ουσιαστική παιδαγωγική κατάρτιση δεν μπορεί να στηρίζεται στον εξοπλισμό του σχολείου με σύγχρονη υπολογιστική και δικτυακή υποδομή, ούτε ακόμη στην εξοικείωση με τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Η ουσιαστική παιδαγωγική κατάρτιση είναι εφικτή μέσα από τη γνώση των ευθυνών και των συνεπειών των πράξεων του εκπαιδευτικού που συνεπάγονται και απορρέουν από την χρήση του Διαδικτύου. Εδώ θα πρέπει να τονίσουμε ότι η υλοποίηση αυτής της επιμορφωτικής πολιτικής εκτός από ενημερωτικές διαλέξεις θα πρέπει να έχει και εργαστηριακή μορφή με την ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευτικών και τη δυνατότητα εφαρμογής στη σχολική τάξη. Σε πρακτικό επίπεδο, το ΥΠΕΠΘ θα πρέπει κατ' αρχήν να επικεντρωθεί:

- Στην προώθηση κατευθυντήριων γραμμών για τους όρους και τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες η κάθε σχολική μονάδα θα προχωρήσει στη θέσπιση κανόνων ασφαλούς χρήσης του Διαδικτύου από μαθητές και εκπαιδευτικούς
- Στον επανασχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών σε ορισμένα από τα μαθήματα στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο για να τα εμπλουτιστούν με εκ-

παιδευτικό υλικό και δραστηριότητες προκειμένου να αξιοποιηθούν στην τάξη ώστε να αποκτήσουν οι μαθητές αλλά και οι εκπαιδευτικοί πλήρη επίγνωση των κινδύνων που συνοδεύουν τη χρήση του διαδικτύου, καθώς και των τρόπων αντιμετώπισης τους .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Apflauer, R. & Reiter, A. (2000), *Schule Online. Das Handbuch zum Bildungsmedium Internet*, Wien-Ueberreuter.
- Koch, F., (1997), Rechte an Webseiten, Hinweise zu Urhebervermerken, Schutzfähigkeit, Links und Haftung für die Praxis, NJW-CoR, s
- Reiser, C. (1998), *Internet- die sicherheitsfragen: Antwort für Manager und Techniker*, Wien-Ueberreuter.
- Thesmann A.& Oelbermann C.(1997), Sicherheit und Meinungsfreiheit im Internet, Koblenz, Seminararbeit.
- Κέκκερης, Γ.& Δέλλας, Σ. (2003), Δράσεις για την ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο σαν αναφορά για την ελληνική εκπαίδευση, 6^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με διεθνή συμμετοχή «Διδακτική των Μαθηματικών και Πληροφορική στην Εκπαίδευση» Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, Οκτώβριος 2003.
- Μακράκης, Β. (2005), *Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS: Από τη θεωρία στην πράξη*, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Απόφαση Συμβουλίου Τηλεπικοινωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Βρυξέλλες Δεκέμβριος 2004, <http://europa.eu.int/iap> (τελευταία πρόσβαση το Φεβρουάριο του 2006)
- Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L33/1, Απόφαση αριθ. 276/1999 ΕΚ, 6.2.1999